

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓHIVATAL
hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET EGYHÁZI
ÉRTEKEZLET-E TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTIK:

NAGY KÁROLY, **VAJDA FERENCZ,**
ref. theol. tanár, felelős szerk. sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára 10 fillér.

Az első pünköst.

— Ajánlva különösen a nyíregyházi ev. ref. egyház
összes híveinek. —

Es reá tekintvén Jézus, mondá:

— Te vagy Simon, Jónásnak a fia; te hivatattol Kéfásnak, mely azt teszi, ha megmagyarázod, kőszikla (János ev. I. 43.)

Ennek az embernek a történetében, mint az első pünkösti történetben van benne mind az, a mit a pünköst ünnepén fontolóra kell vennünk. Mert ennek az embernek az élete s átváltozása mutatja, hogy a Szentlélek az, a kinek áldásaihoz fűződnek a leghihetlenebb dolgok: a megtérésnek s a bűnbánatnak könnyei és a gyávák s félénkek Istent magasztaló hangjai, a kik megmagyarázhatatlan bátorságot nyerne, hogy megvessenek minden veszélyt annak nevéért, a ki keresztre feszített. Magyarázza meg ugyanis bárki, ha tudja a Szentlélek kitöltetése nélkül, hogy miként változik át Simon-Péterre, a ki 3000 embert térít meg az Ur Jézus Krisztushoz, holott a Szentlélek kitöltetése egészen érthetővé teszi azt.

Két pontból áll Jézus mondása, melyet ő a fentebb említett igen fontos szavakban Simonhoz intéz. Az egyikben így szól:

— Te vagy Simon, Jónásnak a fia!

Ugy tetszik azonban, mintha ez a szózat nemcsak Péterhez volna intézve. Mert a Szentlélek kegyelme nélkül mi is csak Simonok, azaz Jóna fiai vagyunk. Vagyis csupán a bűnös emberi természetnek pusztá átöröklői, összealkotva örömből és fájdalomtól; egyik részen olyan vágyakból, a

melyek jóra irányoznak s másfelől olyan rossz megszokásokból, melyek ellenünkre törnek. Ah, mi volna mibőlünk, ha mi pusztán csak ennyiek lehetnénk minden törekvésünk és igyekezetünk mellett is!

Amde Jézus mondásának másik része is van s ez a legszebb ígélet, a mely e földön valaha elhangzott.

— Te hivatattál Kéfásnak, mely azt teszi, ha megmagyarázod, kőszikla.

Vagyis mi Kéfások is lehetünk, a mikor aztán hitünk tántoríthatatlan és erős lesz, holott az élet zivataraiban semmi másra nem támaszkodhatunk, mint hitünkre, mert a többi, a mint adja a világ, úgy el is veszi tőlünk és ez az egy marad meg, hogy rajta és általa szilárdan megmaradhassunk.

Hajh! de vajjon lehetünk-e s mi maradunk utódai az első Kéfásnak, vagyis olyan kőszikla hitű emberek, a kik számot tarthatnánk arra, hogy az Ur biztatását magunkra vehetnők?

A pünkösti történet s benne a szereplő egyének példája megmutatja nekünk, hogy ez megtörténhetik s még is történik a Szentlélek kitöltetése által, holott magát, Simont is, a Szentlélek ujjateremtő hatalma változtatta át.

Mert senki sem tagadhatja, hogy a Szentlélek ma is működik s a Szentlélek hatalma ma is erős ott, a hol az emberi önteltség, a hitelenség s a bűn ellene nem állanak. És a Szentlélek elválaszt és kiküld ma is embereket telve erővel, buzgósággal és lelkesedéssel. Sőt a Szentlélek alkot magának hívó emberekből csodás anyaszentegyházat is, melynek tagjai tanubizonyosságok és hatalmas szózatok egyszere.

Magyar református egyházunkba is benne él a Szentlélek emez ébresztő és buzgóságra gerjesztő hatalma s csak arra van szükség különösen a mai időben, hogy mi ébredjünk fel szunnyadásunkból és erős, életre képes egyháztagokká váljunk. Ime, és eszközeink — hála a kegyelem Istenének — vannak e szent czél előmozdítására. Hiszen mind többen és többen egyesülnek, munkálkodnak, mind több és több alkalmat nyújtanak, hogy hitünk-höz, vallásunkhoz ragaszkodó emberekké, tehát Kétfásokká legyünk.

Egyik hatalmas eszköz ezek között és bizonyára a templomi igehirdetésen kívül a leghatalmasabbak egyike: a *vallásos lapok* olvasása és terjesztése is. És az írott, a nyomtatott szó, — a *betű* korszakában nem is lehet, hogy ezek fel ne rázzanak bárkit s ezeknek ereje meg ne ragadja az egyház késedelmező híveit is.

Azonban vallásos ujság is több van. En tehát most bemutatom *szerelelt híveimnek*, kik több vallásos ujságot ismernek, a „*Vasárnap*“-ot, ezt az életre való, igazi hittel és tiszta felfogással szerkesztett heti lapot és *bizalommal és buzgósággal kérek fel minden híveimet, hogy ezt szerezzék meg s olvassák hittel s isteni félelemmel*. S midőn majd e lap a többszöri olvasás útján benső jó barátjukká lett, akkor bizonyára tapasztalni fogják, hogy a Szentléleknek ereje, a templomon kívül is, künn az élet viharaiban mint hatja át és mint ragadja meg az emberi lelket, hogy a ker. élet benső megnyugvására, boldog örvendezésére vezessen.

Ennek a vallásos Lapnak különben az előfizetése is oly csekély, hogy többi ujságjai mellett is bárki megrendelheti magának, s én meg vagyok

győződve, hogy az én nyiregyházi híveim, a kiknek a Szerkesztő ur jó indulatából — mint a pünköshti Szentlélek ébresztő figyelmeztetését — a „*Vasárnap*“ mutatványszámát ezennel megküldöm, nagy számban fognak sietni a félévenkénti 2 koronának beküldésére akár az én közbenjárásom útján, (a mit mindenkinek szívesen megígérek) akár pedig egyenesen és közvetlenül a Szerkesztőséghez.

S ezzel boldog ünneplés kívánása mellett maradtam különösen nyiregyházi híveimnek lelkipásztori üdvözlése mellett

Nyiregyházán, 1902. június 14.
kész szolgálja az Urban

Dr. Bartók Jenő,
ev. ref. lelkipásztor.

Pünkösztkor.

*Golgotára vitted a válság keresztjét,
Mária Magdolnát könnyekbe feresztéd:
S míg anyád zokogva szeméit befődte, —
Meghalltál, oh Jézus, ámde nem örökre!*

*Mert lön feltámadás, a mint fövendölted,
Megjelenéseddal megüldád e földet,
Isten igaz nevét, örökélet tiltkát
Tanítványidnak még negyven nap tanítád.*

*De mikor elszálltál — fellegeken által,
S ők utánad néztek nagy álmélkodással,
Gyarló érzetükben csüggedőkke váltak,
Kik Veled valóban erősek és bátrak.*

TÁRCZA.

Bándi Kati öröksége.

I.

Mikor a szép egyházi szeriartás után, az utolsó kapa földet is rávetették a Bándi Samu sírhalmára: már alig volt a temetőben egy pár vén asszony, a kik szerteszét kedveseik nyugvó poraira ejtettek még egy pár könyecseppet. Aztán haza mentek ők is.

Bándiné hosszan nézte még egyszer a legújabb sírhalmat, aztán így szólott kis leányának:

— Kedves gyermekem, bucsuzzunk el még egyszer édes apádtól, s menjünk haza mi is. Most már igazán árvák vagyunk mind a ketten. Nincs senkink e világon, csak a jó Isten. De, ne busulj, gyermekem, ha benne bizunk: Ő megsegít.

A hűvös őszi szél végig füttyölt a temetőkert kopasz fáin, gyorsan ragadva magával a sárga faleveleket. Ez a csipős szél úgy égette arcukat, úgy megborzongatta hátukat, de hangjában volt valami édesen biztató: Ne félj, az Isten megsegít.

Árva Bándi Katinak szólott ez a biztatás. És ő meg is nyugodott azon, mit édes anyja mondott,

és a mit a szél is viszhangozott. De, hajh, özvegy Bándiné már nem érezte úgy a hit vigasztaló erejét, mint gyermeke. Ő már jobban ismerte az életet és jól tudta, hogy az özvegy asszony sorsa nem valami rózsás, még ha jó létben marad is. Hát még a szegény özvegy sorsa milyen mostoha! Hiába van neki két jó munkás karja, de, ha nincs férfi a háznál, nincs is a ki oltalmazza, védelmezza. Az asszony magára olyan gyenge. Ő tudta csupán hogy kit veszített férjében. Nehéz sors várakozott rájuk is. Egyebük nem maradt, mint ama kis ház, melyben laknak, és egy kenderföld. Ennyiből állott a Bándi Kati öröksége. No, de nem csupán, még maradt rá 300 korona — per alatt. Bár ne is maradt volna, ki tudja nem vesztí-e el a törvényen?

— De, ni ni, észre se vettem, már itthon vagyunk.

Aztán bementek az üresen maradt kis fészekbe.

II.

Mikor tavasszal a fák kihajtottak, s a Bándi Samu sírján is nyilani kezdtek a virágok: egyszerre jött két idéző levél. Egyik özv. Bándi Samunénak, a másik Vincze Máthénak szólott. A törvény eleibe hívták mind a kettőt. Meg is jelentek pontosan.

Légy örökre áldott, világ Megváltója,
Hogy a csüggedőket Szentlelked megővta,
Melyet midőn drága örökségül nyertek, —
Szóltak: miúdmegannyi élő, tüzes nyelvek!

Mi nemes volt, nagy volt érzelemben, tettben,
Azóta e földön véges-végtelenben,
A mi fény sugárzott erre a világra,
Az mind e Léleknek örök, szent csodája!

Uram, Jézus Krisztus, a ki áldozatnak
Emberök bűnéért önmagad od'adtad,
Nézd e nagy világot, mely oly hamar feled,
S küldd el, ismét küldd el a te Szentlelkedet!
Farkas Sándor.

Isten igéje.

As Urnak lelke.

En pedig kérem az Atyát és más vigasztalót ad nektek, hogy veletek maradjon mindörökké. Ján. XIV. 16.

Örömnép van Jeruzsálemben. Megnépesednek az utcák. Itt is, ott is egy ember-áradat, s mindeniknek arcán az öröm, a lelkesedés tüze látszik. Mi történt? Semmi egyéb, mint az, hogy beteljesedett, mit a próféta megjövendölt volt:

„Kitöltők az én lelkemből minden testre és prófétálnak a ti fiaitok és leányaitok és a ti ifjakok látásukat látnak; a ti véncitek álmokat álmodnak.“ (Jóel. II. 28).

Beteljesedett, mit Jézus ígért volt tanítványainak, midőn tőlük elvált volt: En pedig kérem az

Elsőnek özv. Bándinét hallgatta ki a törvénybíró.

— Adja elé Bándi Samuné, hogy miféle követelése volt néhai férjének Vincze Máthén?

— Megkövetem a tekintetes bíró urat, férjem — Isten még poraiban nyugtassa meg — 300 koronát kapott volt az apai jusból. Haton voltak testvérek, annyit kapott mindenük. A pénz egy ideig a láda fenekén állott. Egy napon csak bejön hozzánk Vincze Máthé és azt mondja:

— Samu bátyám, nagy bajban vagyok. Egy kis pénzre volna szükségem. Adja ide nekem költsön azt a kis pénzt. Jó kamatot adok utánna és ha Isten megsegít, esztendő ilyenkor vissza is fizetem.

Szegény uram nem sokat gondolkozott. Oda adta a pénzt. Hogy ne adta volna, hiszen Vincze Máthé, ha nem is volt gazdag ember, de becsületes ember hírében állott. Különösen, mióta ő is a hívők közé járt, még nem is káromkodott, nem-hogy másnak kárt csinálna. Leszámlálta a pénzt mind az utolsó fillérig. Mikor Vincze Máthé felszedte, az uram azt mondta:

— Te Máthé, nem ártana, ha egy pár sor írást csináltatnánk róla.

— Minek az írás, Samu bátyám? Ha írás nélkül meg nem fizetem, az írás úgy sem fizeti meg.

Atyát és más vigasztalót ad nektek, hogy veletek maradjon mindörökké.

Ama *Vigasztaló* az Urnak lelke küldetett el, *Szentlelek* szállott alá és annak az örömnép hatása alatt áll a jeruzsálemi gyülekezet.

Istenem! milyen nap, milyen pünkössti ünnep volt az! Péter, a ki háromszor tagadá meg mestert, most megteljesedve Szentlelekkel, háromszoros lelkesültséggel száll síkra a Jézus tudományáért. Nincs előtte akadály, nem ismer kételyt csüggedést. Csak egy gondolat él lelkében: Hirdetni a Kristust, kit a zsidóság keresztrefeszített, de a ki a halálon diadalmat nyert, menybe ment. Az a hitetlen lomha néptömeg, mely az előbb egykedvűen nézte, míg a zsarnokság keresztrefeszíté az Isten-embert: a Péter szavára megmozdul, s mint egy ember borul le a Jézus nevének hallatára. Szemei fölnyílnak és vallja: *Nincsen senkiben másban idvesség!* (Csel. IV. 12). Aztán elszélednek a világba, a mint meszterük meghagyta volt, s mindenütt hirdetik az új tudományt. A szentlelek megmondja, hogy mit szólnanak!

Istenem! milyen más lett a világ ábrázata a Jézus tudományának hatása alatt! A zsarnokságnak fényes palotái összedőltek, s a merre ez a szellem, az Urnak lelke elhatolt: mindenütt hajlékot emeltetett a tudománynak, az emberszeretnek, a jognak, egyenlőségnek, szabadságnak. És e küzdelemben, mennyien elvérzettek, de a hősök porából ismét csak hősök támadtak. Az Isten országa terjedt, hódított mindenfelé, mignem egyszer a Kristus székébe az Anti Krisztus üle belé, s az ő nevében isteni adományokat osztogata.

Istenem! milyen pünköszt volt még az, midőn a reformátorok ajkáról újból elhangzott az ige:

— Jól van, de aztán szavadnak állj.

— Ne busuljon, nem lesz semmi baj.

Ezzel a pénzt elvitte. A bíró ur a többit már tudja. Nem volt se tanu, se írás.

— Igy történt-e Vincze Máthé? Elismeri-e az adósságot — kérdi a bíró.

— Nem ismerem el, feleli Vincze Máthé.

— No, ha nem ismeri el, tényálladékok hiányában, csak az esküje bevétele után mondhatom ki az ítéletet. De jól gondolja meg a dolgot. Az eskü nagy dolog. És gondolja meg azt is, hogy egy szegény árva pénzéről van szó.

Vincze Máthé mig a bíró ezeket mondotta, hol elsárgult, hol elzöldült. Lelkében iszonyu harc folyt le. En hívő vagyok — gondolta magában — nem szabadna esküdnöm, de akkor meg kell fizetnem a 300 koronát. Aztán mit mondanának otthon a faluban? Eddig tagadtam, s most elismertem. De még kizárnának a hívő társaságból is. Ott se lennék, az egyházamat is elhagynám. — En lennék a falu csuffja. Jobb lesz tehát a 300 korona birtokában maradni. Majd egyszer megvalloin bünöm, s az Isten úgy is megbocsátja.

Végre megszólalt:

— Jól van. Leteszem az esküt.

Lassan, alig hallhatóan mondotta. Arczáról pedig csak egy gyöngyözött alá a verejték.

Megigazulunk Isten ingyen kegyelméből a Jézus Kristusban lett váltság állal (Róm. III. 24.) Bátor-ság, erő kellett ennek a kimondására. Az Úrnak lelke volt velök és az készteté, hogy beszéljenek. Beszéltek . . . Magyarország bérczei is viszhan-gozták az isteni szózatot, s hű magyar népünk csakhamar megteljesedett az isteni lélekkel. Vala egy idő, midőn ur és jobbágy csekély kivétellel, mind szabad vala a Jézus Kristusban. Pedig ott állott a vallás szabadság bitófája ezen felirattal: a protestánsok égettessenek meg!

Hát ma milyen pünkösti ünnepet ülsz, jó magyar népem? Van-e valami szivedben az apos-tolok hitéből, a reformátorok bátorságából; van-e, bár egy szikra az Istennek lelkéből a te lelkedben? Vettetek-e Szentlelket? (csel. XIX. 2.)

Oh, mintha látnám, hogy a szomorúság miatt, miként hajtod le bánatos fejedet. Látlak vigasz nélkül járnai. Mintha látnám, hogy a hamis tudománnyok szele által miként sodortatsz erre-arra. Látlak hit nélkül. Mintha látnám, hogy a bűnök miként marcangolják szivedet. Látlak Megváltó nélkül. Mintha látnám, hogy a külső czeremoniák mennyire bilincsbe verték lelked régi-szabadságát, ősi honszerelmét. Látlak szabadság nélkül.

Jó magyarom, hozzád szölok a költővel:

Kelj föl ősi magyar szellem,
Szürke új világunk ezer bája ellen!

Éretted könyörgök az Atyához, hogy töltsd ki te reád is az ő lelkét bőséges mértékben, hogy ülhess örvendetes pünkösti ünnepet, és a magyar Sionnak lehess erős oszlopa.

A per el volt dőlve. Elveszett a Bándi Kati öröksége.

III.

Sokszor lombtalan lett már azóta az erdő és ismét kiszökött, mióta a Bándi Kati öröksége oda veszett. Sőt virág nőtt azóta a Vincze Mihály sir-jára is, mert a jó Isten úgy akarta, hogy vele kezdjék meg az új hívő temetőt. Sokan még azt is mondogatták, hogy Isten, a hamis eskü miatt látogatta meg korai halállal. Pedig soh' se vallatta be bűnét.

— De ki tudná ezt megmondani? Isten utai végére mehetetlenek. Az ő titkos bölcsességének köszönhetta Bándi Kati is, hogy soha sem érezte elveszett örökségének hiányát. Nap-nap után mind jobban tapasztalták anyjával együtt, hogy a kik az Urban biznak, azok meg nem szégyenülnek. Szőt-tek, fontak, varrtak és az Isten kirendelte a min-dennapi kenyeret. És még ezen felül is maradt valami.

Földi ember kevéssel beéri,
Vágyait, ha kevesebbre méri.

Bándi Kati az árvaság terhe alatt is szép, viruló leányzóvá növekedett fel. Sokan megdicsér-ték szorgalmát, jó magaviseletét, még többen iri-gyelték karsu természetét, de a legények még sem kaptak rajta, mert nem volt öröksége.

Te Szentségnek új világa
Ígédnek vezérelj utára.
Taníts téged megismernünk,
Isten! Atyánknak nevezniünk,
Órizz hamis tudománytól
Hogy mi ne tanuljunk mástól
És ne legyen több más senki,
Csak a Krisztus, kiben kell bízni!

a—s.

Pünkösti ének.

Piros pünkösti napján
Lágy suhanón szállva,
Istennek szent Lelke
Szállj le a világra.
Tanítsd a tudóst,
Tudatlan szegényt,
Hogy megértse a jól,
Megértse a szépet.

Te drága „lúzes nyelv,”
„Szélnék zendülése,”
Légy most a szívünknek
Megteljesülése.
Tűzet, fény sugaral,
Lángot gyujts béléje:
— Soha keserűség,
Csak szeretet érje.

Háborúság helyett
Békét hozz e földre,
Hogy egymást szeressük
Örökre, örökre.

Hit ha ingadozó:
Rendületlen álljon,
Szív ha megsebezett,
Gyógyulást találjon.

Emberét az ember
Testvérének nézze,
Istenét a földi
Szeretettel félje.
Hunyjon el a homály
Csillag sugarába,
Olvadjon a lélek
Széled, lágy imába.

Istennek szent Lelke
Szállj le a világra,
Légy a sötétségben
Villám villanása:
— Reszkessen a gyáva,
Ébredjen az alvó,
Hittel bizakodjék
Istenben a gyarló! . . .

Juhász Sándor.

Ez sem nagyon busította Bándinét. Meg jó a Kati szerencséje is — csak várni kell rá, mondogatta. Meg is jött.

Egy este koppanás hallatszik a Bándiné aj-taján. Szokatlan volt az esteli vendég, s megrez-zennek mind a ketten. Tanakodtak, mi tevők le-gyenek.

— Eresszük be lányom, mond az anyja, csak nem valami rossz ember, s erre kiszól, hogy szabad.

Az ajtó megnyílik. Hát csudák-csudája, azon Vincze Jakab, a Vincze Máté nagy legény fia lép be. Nagy volt a csudálkozás mind két részről. Alig jutottak szóhoz. Végre, köszönés után, megszólal Vincze Jakab:

— Ne haragudjanak, Kati néném, rég készü-lök, hogy idejöjjek, sokszor elindultam már, de soha se mertem bejönni. Végre rászántam magam: történjek bármi, bejövök. Azért jöttem, hogy meg adjam azt a kis adósságot. Az anyám is már rég mondja, hogy vigyem meg.

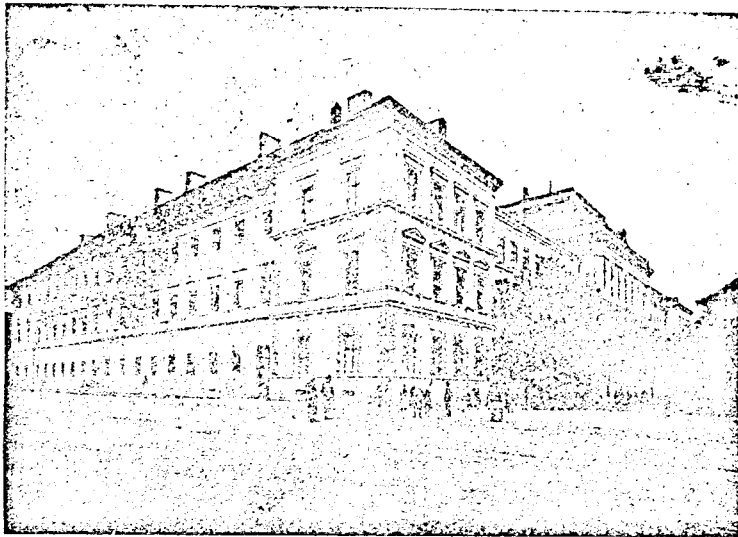
— Miféle adósságot, kérdi Bándiné, hiszen te nekünk nem tartozol.

— De tartozott az apám, jól tudja Kati né-ném. Az a pénz, mire megesküdött . . . Oh, bár soha se lett volna hívő! En jól emlékszem rá, mikor elhozta a 300 koronát, még azt is mondta,

Hazai krónika.

1902. május 12.

Országgyűlés. Május 5-én, több ellenzéki képviselő hozzászólása után, bevégezték a pénzügyi tárca költségvetését. Napirendre került a *bosnyák* vasutakról szóló törvényjavaslat tárgyalása. A magyar és az osztrák kormány közösen akarnak Boszniában vasutat építeni és pedig Szerajevóból kiágazólag három irányban. — Az egyikvonalmenne éjszakra Doboj—Samair felé; ez kedvezne a magyaroknak, mert Budapestet 30 kilométerrel hozná közelebb Szerajevóhoz. A másik vonal nyugotra, Dalmácián át a Spalatói tengeröbölre vezetne. Ez már az osztrákoknak lenne előnyös. A harmadik vonal délkeleti irányban Novibazáron át a török határszélre érne. Ez már mind az osztráknak, mind a magyarnak előnyére válnék, mert a keleti kereskedelmet mindkét irányban megnyitná. A magyar kormány erősen bizik ebben. De az ellenzék azt mondja, hogy

Bethlen-kollegium N.-Enyeden.

ezt Bándi Samu adta. De, hát én nem mehettem a törvényre, hogy apám ellen tanuskodjam. Hamisan szerzett pénzt pedig nem akarok megtartani. Nincsen azon Isten áldása. Vegye el Kati néném, itt van ni. S azzal egy nagy zacskó koronát tesz le az asztalra.

A Bándiné szemeiből kicsordult a könny, a mint a leánya örökségét meglátta.

— Soha sem hittem volna te Jakab, hogy az Isten így teszi jóvá az apák álnokságát a fiokban. Bizony mégis nagy gondja van neki az árvákra. Köszönöm Jakab, az Isten áldjon meg érette.

IV.

Vincze Jakab, mint a pénzt leszámllalta, távozni akart' hanem Bándi Kati még marasztotta, leültette egy kicsit. Le is ült. Elbeszélgettek, mint a fiatalok szoktak. Aztán még gyakran megfordult a háznál és mindig szívesen látták. Mig nem aztán megkérte a Kati kezét. Anyja oda is adta az örökséggel együtt.

Vajda Ferencs.

Magyarországnak csak annyi haszna lett ebből, hogy Budapestről egy órával előbb lehet Szerajevóba menni *Pichler Győző*, *Bartha Ödön* erősen támadják a kormányt, hogy atervbe vett vasutakkal Magyarország keleti kereskedelmét egészen kiszolgáltatták az osztrákoknak. Jobb volna, azt mondja Bartha, ha a kormány Sárbogárd—Báttaszéken át építene vas-

utat Szerajevó felé, deezt nem teszi, mert ennek tervét Bécsben lefújták. *Szell Kálmán*, több ízben felszólalva védelmébe veszi kedvenc vasutvonalát és bizonyítja, hogy ebből nagy haszna lesz az országnak. A többség el is fogadta javaslatot.

Székely-kormánybiztos. A székely föld súlyos bajainak orvoslására nagyobb szabású mozgalom indult

meg országszerte. A magyar kormány, hogy a székely kérdés sikeresen oldassék meg: biztost nevezett ki, a kinek feladata lett, hogy a helyszínen közvetlenül vezesse a mentési munkálatokat. Az új kormánybiztos *Sándor János* marostordamegyei főispán lett. Az idei költségvetés keretében a földmivelési miniszter, egyelőre is, 108 ezer koronát vett fel, mely gazdasági célokra fordítatik.

Új miniszter. Az oly hirtelen elhalt Horánszky Nándor helyébe a király *Láng Lajos* képviselőt nevezte ki kereskedelmi miniszternek. Láng ezt megelőzőleg már három évig államtitkár volt a pénzügyminiszteriumban, utóbb pedig a képviselőháznak is aienőke volt. Láng lutheránus vallású s így vele együtt három prot. miniszter van a Szell-kabinetben.

A delegációk. Mint minden esztendőben, úgy az idén is összeültek a közös ügyek elintézésére hivatott bizottságok (delegáció). A tanácskozások az idén Budapesten folytak le. Május 6-án volt úgy a magyar, mint az osztrák bizottságok megalakulása. A magyar bizottság elnöke gróf *Andrássy Gyula*, az osztrák bizottságé: *Bawenreuther József*. Ő felsége május 7-én fogadta a delegátusokat. Előbb 12 óraker az osztrákok, 1 óraker a magyarok járultak a király elé. Mindkét elnök beszéddel üdvözölte Ő felségét; mire Ő felsége válaszolt egy ugyanazon beszéddel. Válaszában kiemelte a király, hogy a szövetséges államokkal a jó békesség fennáll. De azért a tüzéség és a haditengerészet céljaira újabb kiadások válnak szükségessé. A trónbeszéd után a király barátságosan, egy pár szót váltott minden delegátussal.

Az 1903. évre előirányzott kiadás: 366 millió 052 ezer 372 korona, vagyis 8 millió 237 ezer

406 koronával *több*, mint a tavalyi kiadás. A közös költségekhez Magyarország a tavaly: 85 millió 062 ezer 141 koronával járult; az idén ez megszapordik: *2 millió 039 ezer 925 koronával*. A többlet mind hadügyi czélokra fordítatik. S különösen 38 millió korona megy új hegyi ágyuk beszerzésére. A bizottságok javaslatainak elkészítése után közös gyűlésben fogják a tárgyalást folytatni.

Krónikás.

Világkrónika.

Vilma Hollandia királynője az elmúlt hetekben nagy beteg volt. Most az az örvendetes hír érkezik, hogy a királynő állapota jobbra fordult.

Carnegie. Az Amerikai aczél-*király*, a ki pár hó előtt Budapesten is megfordult, pár év óta 335 millió koronát adományozott jótékony czélokra. Mint kijelentette, terve az, hogy egész vagyonát a mások javára áldozza föl.

Mac-Kinley temetésének költségei 240 ezer koronára rugtak. Ebből az orvosoknak 140 ezer korona jutott.

Sampson tengernagy, a ki az amerikai-spanyol háboruban az összes spanyol hadihajókat szétbombáztatta, meghalt.

Ujmódi ágyuk. Dürkeland, norvég tanár vilamos ágyukat állított elő. Ha találmánya egészen sikerül, a villamos ágyuk kiszorítják a puskaporos ágyukat.

Uri tolvaj. A francia köztársaság elnökének esőernyőjét egy uri ember elakarta emelni, de nyakon csípték. A vallatásnál kintunt, hogy tolvaj egy gazdag angol ur, a ki emléknék akarta ellopni az esőernyőt. Az elnök erre neki ajándékozta azt.

St. Pierre város elpusztulása. A vízözön óta csak egyszer történt még nagyobb szerencsétlenség, mint a mely most érte St. Pierre városát. Ez a város a Martinique szigetén fekszik, Amerika mellett és 28—30 ezer lakósa volt. Mellette emelkedik a *Pelé* nevű tűzhányóhegy. Ez a hegy május elején kigyuladt és okádni kezdte a tüzes hamut, de oly erővel, hogy néhány perc alatt eltemette az egész várost és környékét. Menekülésről szó sem lehetett. A halottak számát *40 ezerre becsülik*. A tengerparttól 5 mértföldre levő hajók is megrakódtak izzó hammúval. A mostaninál csak a Krakotoa-szigeten 1883-ban történt katasztrófa volt a nagyobb, mely alkalommal a szigetnek fele a tengerbe süllyedt s az így támadt hullám kicsapott a távol fekvő Jáva szigetek partjaira is, rengeteg károkat okozva ott javakban és emberéletben. Ugyanabban az időben Jáva szigetén negyvenöt tűzhányó-hegy kezdett működni egyszerre. Batávinban 20,000 kínai, Angerben 800 európai és amerikai, Bantamban 1200 benszüllött ment tönkre. Az akkor odaveszett emberek számát *75 ezerre becsülik*. Bizony, nagy az Isten hatalma!

Mai képünkhöz.

Lapunk olvasóinak a nagy-enyedi *Bethlen főiskola* képét mutatjuk be. Az erdélyi ref. egyházkerület Egyházi Ertekezlete május 22-én és 23-án émez intézet falai között tartja meg második rendes közgyűlését. A sok vihart és szenvedést kiállott főiskolát Erdély nagy fejedelme, *Bethlen Gábor* alapította. 1629. szept. 1. 2-ik napján írja meg alapító levelét, ezen szavakkal: „Uralkodásom kezdetétől fogva, semmit sem tartottam sürgösebbnek, szentebbnak annál, hogy *vallásos erkölcsi élet művelésére, s az ifjuság oktatására, az Isten beszélednek s a szabad tudományoknak mentől több professora legyen*. Azért alapítottam az evang. ref. egyház gimnasiunának és iskoláinak Collegiumot Gyulafehérvárt tetemes költséggel és munkával.“

Mint látszik, az a főiskola kezdetben a fejedelem székvárosában, Gyulafehérvárt volt. Később 1666-ban, I. Apafi Mihály, erdélyi fejedelem Enyedre helyezte át s hogy fenállását biztosítsa, újabb adományokkal látta el. Azóta Nagy-Enyeden áll és virágzik a szép „Bethlen-collegium.“ Osztozott bőven e derék város minden szenvedésiben. Tatárok dulták fel, kiktől az iskola ifjusága szabadította fel; labanczok égették fel; de olyan nagy romlást alig ért, mint 1848-ban, mikor az oláh hordák égették fel s pusztították el kincseket érő könyvtárát. De újra virágzásnak indult. Papjainkat a legújabb időkig ott képezték míg 1895-ben Kolozsvárra nem helyezték át a papképzőt. — Derék tanárikara vezetése alatt ma is innen kerül ki a legtöbb ref. diák Erdélyben. Virágozók sokáig.

Apróságok.

Helyes felelet.

Egy kálvinista ember egy pápista falun utazott keresztül, s egy kis pihenőre betért egyik házhoz. A gazda szivesen is látta. Beszédbe eredve, a házi gazda kérdezősködött az idegentől. Egyszer azt kérdi tőle: „Kigyelme katolikus? Igen, feleli az idegen, én katolikus vagyok, csak hogy *apostoli* katolikus. De, kigyelmök, ugylátszik, *római* katolikusok.“ Ezt a helyes feleletet a házi gazda nem értette meg, de emberünk röktön felvilágosította, hogy a református vallás, mivel a hit dolgában csupán a Krisztusra támaszkodik: tehát Ő utána katolikus (közönséges). Míg a pápista vallás, mivel a római pápától függ: a pápa után katolikus.

Emberünk egy másik faluban ismét megpihent. Véletlenül, ott is egy pápista emberhez került. Beszéd közben a házi gazda itt azt kérdezte tőle: „Laknak-e keeteknél keresztények? Természetesen, hogy laknak, feleli az idegen, mind *azok vagyunk*, alig van egy pár család *pápista*.“

„Lopott vallás.“

Egy magyar református — olyan „ha akarom, bakter, ha akarom doktor“ ezermester járt beretválni az öreg katolikus papot. Persze az öreg pap mindig előhozakodott a vallásról, szerette volna az eretneket az egyedül idévezítő anyaszentegyház aklába téríteni. „A ti vallástok csak olyan lopott vallás, a katolikus vallásból lopta Kálvin.“ „Főtisztelendő uram, hiszen éppen azért jó. Ugy-e, hogy meglopták kigyelmed pincejét, volt ott jó bor is meg rossz is: nem a jót lopták el?“

A földben rejlő kincs.

Egy falusi ev. reform. iskolai vizsgán olvastak a gyermekek a babonás kincsesokról, a kik aztán csúfot vallottak. A presbyterek közül, az elnöklő paptól szót kérve, feláll egy tisztos földműves és így szól: „azért ne gondoljátok ám, édes fiaim, hogy nincs kincs a földben. Van bizony, de csak *éke s kapajársnyira*: ha ezt a kincset keressitek, nem vallotok csúfot.“

A templomkerülők mentségei.

A templomkerülőknek az istenitisztelek elhanyagolására sok mentségük van. Ime egy néhány:

1. Nem szeretem a papot. Nos, kedves testvérem, gondold el, ha te pap volnál, téged se szeretne mindenki. Sokan még a Krisztust sem szeretik. II. Thess. 3: 1. és I. Tim. 5: 17.

2. Ez és ez olyan képmutató. Nem akarok oda menni, a hova ő jár. Ha így nyilatkozol, vizsgálj meg előbb magadat. Ne ítélj s nem íteltetsz.

3. A feleségem vagy a férjem nem akar jönni s nem akarom a feleségem vagy férjem egyedül hagyni. Sem a férjnek, sem a feleségnek nincs joga arra, hogy rossz példát adjon másoknak.

4. Megbántottak. De hát világi dolgaidban hányan és hányszor bántanak meg. Azért elhagyod-e világi foglalkozásodat? Nem. Miért hagyod el hát egyházadat a Krisztust azért, mert valaki megbántott?

5. A templom nem mulattató, mind olyan, mintha jég-hegy volna. Légy olyan mulattató önmagadhoz. A mások bűne nem mentség reád nézve. Ne fuss el, mint a gyáva, más egyházba, ha látod, hogy a magadéban kell harcolnod.

Nem szeretem a bérelt helyeket s nem szeretem a szabad ülést. Az igazság pedig ez: nem szeretsz egyházad javára áldozni! Az Isten házában mindig szívesen látnak, akár fizetsz, akár nem s bizonyára ott leszel, ha a szíved erre fog téged hajtani.

Ne legyen senki miközöttünk, a kinek van alkalma gyakorolni a templomot, a ki ezeknek a mentségeknek akár egyjéhez, akár másikához folyamodjék. Keressük az Isten házá!

Egyházi élet.

Pünköstit. A „Vasárnap“ kedves olvasóinak boldog pünköshti ünnepeket kívánunk. Töltse ki az Ur az ő lelkét minden testre bőséges mértékben!

Az udvarhelyi egyházmegye egyházi Értekezlete április 30-án Székely-Keresztúron igen szép és tanulságos gyűlést tartott. Távoli vidékekről is sokan zárandokoltak e napon oda, de nem is bánták meg, mert sokat tanulhattak. Mint látjuk egy igen életre való dolgot is megpendítettek. *Menyhárt* András esperes indítványára kimondották, hogy minden községben meg kell alkotni a *békebiróságokat*, s e tekintben a papok járjanak elől. A hol ezt megcsinálják, ott sok perlekedéstől megmentik az embereket. Csak rajta, legyünk a béke hírnökei!

Református iskolák állapota. Az egyetemes konvent tanügyi bizottsága egy jelentést adott ki az öt egyházkerület ref. népiskoláiról. Ebből megtudjuk a következőket:

Ev. ref. népiskolai volt az 1900. évben 2098, vagyis 274-gyel kevesebb, mint 1890-ben.

Ev. ref. vallású népiskolai tanköteles volt az 1900 évben 413.605 s abból iskolába járt 349.572, tehát oktatás nélkül maradt 64.033 ev. ref. vallású gyermek.

Ev. ref. népiskoláinkba járt 1900-ban 193.513 mindennapi és 59.520 ismétlő, vagyis együtt 253.033 tanköteles, tehát 23.803-mal kevesebb, mint 5 évvel ezelőtt. Az ev. ref. iskolába járt növendékek közt

volt 189.138 magyar anyanyelvű, 2187 német, 1025 tót, 1043 oláh, 68 szerb, 1 horvát és 51 másféle anyanyelvű mindennapi tanköteles.

Ev. ref. népiskoláinkban az 1900. évben 2846 tanító volt alkalmazva, akik közül férfi volt 3635, nő 211.

Ev. ref. népiskoláink vagyoni alapja 1900-ban ingatlanokban 14,993.376 korona, tőkepénzben 1,602.456 kor., összesen 16,595.828 kor. értéket képviselt; öt évvel ezelőtt az összes érték 16,239.506 koronára volt becsülve, tehát az iskola-vagyon 356.322 koronával növekedett.

Ev. ref. népiskoláink fentartási költségei 1900-ban 3,593.317 koronára rugott, melyből községségi segély czímen 188.987 kor., államsegélyképpen 445.156 kor., más érdekeltek segélye gyanánt pedig 95.061 kor. van feltüntetve. Eszerint ev. ref. egyházunk az 1900. évben népiskolai czélokra a segélyek leszámításával *2,864.113 koronát* áldozott. Az újabb időben nagy mértékben segíti az állam egyházunkat is a népnevelés terén folytatott nemes munkájában, mivel 5 év alatt 29.942 koronáról 445,156 koronára emelte az ugynevezett államsegélyt.

A románok és az 1848. XX. t.-cz. Az aradi gör. keleti román egyház a napokban zsinatot tartott és azon kimondották, hogy mivel saját erejük-ből a papnevelő intézet és a tanítóképző szűkségeit nem képesek fedezni: kérték fogják az államot, hogy az 1848. XX. tcz. szellemében az államsegélyt számukra emelje fel.

Terjed a protestantizmus. A pápista lapok azt hirdetik, hogy a protestantizmus lejárt magát, s maholnap az egész világ pápista lesz. Hogy ez a hirdetés mennyiben igaz, az kiténik a következő adatokból is, *Németországban* 1890—1901-ig a kath. vallásról a protestáns vallásra át állott: 40.367 egyén. Ezzel szemben a veszteség csak 6119 volt. *Ausztriában*, ez idő alatt, a protestáns vallásra állott: 17.457 egyén, míg a kitérték száma 5922 tesz ki. Látni való, hogy külföldön a protestantizmus hódít. Nálunk, sajnos, veszt, mert mi még hitben igen gyengék vagyunk.

Márcziusi házasságok. Ez évi márczius hónapban Magyarországon 8734 házasságot kötöttek. Ebből vegyes házasság 1224. Megegyezés, a gyermekek vallására nézve, 186 esetben jött létre. Legtöbb esik a református vallás javára, számszerint 69. A katolikusok csak egygyel maradtak utánunk, épen azért nem kell elbizni magunkat, hanem még jobb részen kell állanunk.

Vegyes hírek.

Lakodalom az uralkodó Háznál. Frigyes Károly főherceg és Izabella főhercegnő leánya, *Mária Krisztina* főhercegnő május 10-én esküdtött örök hűséget Solm Emmánuel herceggel. A főhercegnő az esküvőt megelőzőleg ünnepélyesen lemondott maga- és születendő gyermekei részére a trón utódlásról.

Tüzek. Ujabbán *Bártfa* városa égett le majd-

nem egészen. A király a bártfai tüzkárosultaknak 3000 koronát adományozott. Igen nagy tűz volt a kolozsmegyei *Magyar-Léta* községben is május 5-én 24 telek összes épületeivel elpusztult. Oltásról a nagy szél miatt szó sem lehetett. Csupa négy ház és csűr volt biztosítva. A kár igen nagy. Ez a tiszta magyar község az oláh tenger közepében nagy nyomornak néz elő. Szíves adományokat létai hitsorsosainak javára, lapunk szerkesztősége is elfogad.

Kossuth Ferencz megmondta véleményét az eskütéri hidra vonatkozólag. Azt tanácsolja, hogy a hidfőt három oldalról körül kell erősíteni, s ak-a csuszamlás megszűnik. A csuszamlást az okozta, hogy a kőfalat aszfaltra rakták.

Magyar léghajók. Május elején a magyar-léghajó társaság két léghajót bocsátott föl a Margitszigetről. Az egyik, Méteor, 4000 méter, a másik Turul, 3300 méter magasságra emelkedett fel. Utasai mindkettőnek épen és sértetlenül ereszkedtek alá a magosból.

Egy megye a burokért. Győrvarmegye törvényhatósága feliratot intéz a magyar országgyűléshez, hogy az ország külügyi hivatala útján, lépjen érintkezésbe Angliával, a burokkal kötendő béke érdekében. Vajjon lesz-e eredménye?

Megnyuzta a feleségét. Borsa községben *Poncula Mitru* vadházasságban élt *Lázaru Mária*val. Sokat veszekedtek, mert *Poncula* féltékeny volt feleségére. Azt ígérte, ha hűtlenségen kapja, eleven nyuzza meg. A napokban, midőn este részegen ment haza *Poncula*, roszat vett észre az asszony felől, s ígérétét röktön be is váltotta. Miután jól elkinozta azt asszonyt, felkötötte a gerendára, s egy nagy késsel mellén a bőrt felhasítva, nyuzni kezdte. Az ordításra a járókelők beszaladtak és úgy szabadították ki *Poncula* kezéből az asszonyt, *Lázaru Mari*! Aligha történik ez veled, ha nem adtad volna fejed a vadházasságra!

Satnyulnak-e az emberek? Dr. Reimer kiváló német tudós, összehasonlításokból bizonyította, hogy a mostani emberek nem kisebbek, mint a régiiek voltak. A régi sirboltokban talált csontok nem nagyobbak, mint a mostaniak. A régi és a mostani katonák magassága is a mellett bizonyít, hogy nem koreszosodott el az emberiség. A római gárdisták az ó-korban átlag 173 méter magasak voltak. A mostani olasz katonák 10 százaléka megüti ezt a mértéket. Pedig az olaszok átlag a németeknél kisebb termetűek. — A középkorból reánk

maradt pánczélok és sisakok terjedelmét bámulva látjuk. De ha közelebbről megvizsgáljuk, csodálkozva tapasztalni fogjuk, hogy némileg is megtermett férfi nem tudna magára öltetni, mert szűkek.

Ebből is nyilvánvaló, hogy az emberiség testileg el nem koreszosodott, el nem satnyult ezredévek óta. De hogy az erkölcsök nem koreszosodtak el: azt már a német tanár se tudná bebizonyítani.

Egy rejtélyes levél. Egy amerikában élő zsidó, a Debreczeni zsidó hitközségnek levelet küldött s ebben a következőket írja: A ti atyáitoknak Istene igen megnyujtotta ati időtök és mégis nem veszitek bé az ő parancsolatját. Szant. Sákramentumot Az Atyának fiunak Szent lélek nevében Víz által meg keresztelést, és ama Szent Vacsorát Ament!!! Ime meg vannak napjaitok órátok, perczetek számlálva A csecs szopótól mind a venekig Amen!

Ez évnek hatodik hónapjának az Első napjára Közületek csak egyis meg nem fog keresztelkedni A csecs Szopótól a leg Vénébig Ara A Bárány ki mondja a halál ítéletet Amen!

A keresztiséget a ma gyülekezetnél vegyétek Hol semi arany Ezüst Ólom Fa Papirból csinált Kézi munkákat nem imádnak. És nem hajtanak Ezek Előt tédet a LÉLEKBEN ES IGAZSÁGBAN HISZNEK Amen! Minden törvényetek hez használt Eszközt meg Égessetek mert Hol egy darab is marad jaj jaj anak ki azt megtartja Amen! Ki a sziveket és Veséket Vizsgálja az alfa És az Omega ítélet Rajtattok Amen!

Egy Amerikában keresztvénné lett zsidó levele ez, melynek a mily rosz a helyesírása s különös a hangja, ép oly figyelemre méltó a meggyőződésbeli ereje. Itélettel rettegteni ugyan fáját, de reámutat a szabadulásra is — lélekben és igazságban imádni az Istent. Fajbelii tanulhatnak belőle.

Szerkesztő postája.

Olvasóinknak. A 18. számban közölt bibliai kérdés helyes megfejtése: *Máté XIII. 34.*

Helyesen fejtették meg. Szabó F.-né (8), Barabás M. (5), Szabó A. (1), Kovács S. (1), Borbély G. (2), Gróf. Zedtvitz F.-né (1).

Gaal József-nek, a ki tíz bibliai kérdésre helyes feleletet küldött be, lapunkat egy negyedévig ingyen küldjük meg.

Tudakozzátok az irásokat . . . János ev. V. 39.

Kalauz Biblia olvasáshoz a következő héten.

Vas. máj. 19.	Apos. csel. II. A Szt. Lélek kitöltése.
Hétfő „ 20.	Péter apostol beszédének hatása.
Kedd „ 21.	„ Az első ker. egyház megalakulása.
Sze. éda „ 22.	Ján. ev. XV. 26. A vigasztaló Szt. Lélek elküldése.
Csüt. „ 23.	Apos. csel. V. Ananias és Safira büntetése.
Péntek „ 24.	Gal. lev. III. A megigazulás hitből vagyon.
Szombat „ 25.	Zsolt. 50. Tanúság, hogy az Isten ítélete igaz.

* A ki **tíz bibliai kérdésre**, helyes feleletet küld be, annak lapunkat egy negyedévig **ingyen** megküldjük. Megfejtéseket (egy levelező-lapon minden héten szerdái) e rovat vezetőjének: **Birtha József** címére (**Kolozsvár**, ref. theologia 5-ajtó) tessék elküldeni.

Keressünk feleletet a következő bibliai kérdésre.*

Hogy hívják azt a férfit, ki majdnem olyan gazdag volt, hogy mindenik fiának egy várost ajándékozhatott??

... és a megígért Szentleket megnyervén az Atyától...

Apostol. csel. II. 33.